

Yeni düşmanlar

Sibel Schick

24 Haziran'da Türkiye, tarihinde ilk defa aynı anda gerçekleşen devlet başkanı ile Milletvekili seçimleri için sandığa gitti. Yüzde 42'nin üzerinde oy alan AKP, TBMM'deki en güçlü parti oldu. Recep Tayyip Erdoğan, ilk turda rakibi olan CHP'nin adayı Muharrem İnce'den on milyon fazla oy alarak seçimi kazandı (yüzde 52,59). Erdoğan artık ülkeyi kararname çıkararak yönetme yetkisine sahip.

Tüm muhalif hareketler gibi LGBTİ+ örgütleri de 2016'daki darbe girişiminden beri büyük baskı altında. LGBTİ+ hakları aktivistleri her ne kadar 1990'lı yıllardan beri temel insan hakları ve görünürlük mücadelesi verse de, asıl görünürlük elde etmeleri Gezi dönemi esnasında gerçekleşebildi. Farklı kaynaklara göre 2013 senesinde gerçekleşen Onur Yürüyüşü'ne 50 ila 100 bin kişi katıldı. 2003'ten beri her yıl gerçekleşen Onur Yürüyüşü, 2015'ten beri güvenlik veya Ramazan'a denk gelmesi gibi gerekçelerle yasaklanıyor. 2017'de Ankara Valiliği, LGBTİ+ örgüt ve kurumlarının gerçekleştirdiği film gösterimi gibi kültürel etkinlikler de dahil olmak üzere tüm aktivitelerini süresiz olarak yasakladı. Onur Yürüyüşü bu sene de güvenlik sağlanamayacağı gerekçe gösterilerek yasaklandı, basın açıklaması yapanlara saldırıldı, toplam 11 kişi göz altına alındı.

Seçim sonuçlarının 2016'daki darbe girişiminden beri zayıflatılan sivil toplum ve gazetecilik için ne anlam ifade ettiğini bir feminist gazeteci ile iki LGBTİ+ aktivistine sorduk.

“Meclis'te verilen mücadele basının geleceğini belirleyecek”

28 yaşındaki Ankaralı gazeteci Sibel Yüklü, yeni direniş stratejilerinin bir gecede belirlenmediğinin ve demokrasinin tek bir seçimle elde edilip kazanılmadığının altını çiziyor: “'Her şey bitti', veya 'her şey yeni başlıyor' demek yanıltıcı olacaktır. Türkiye'de, onca baskı, gözetim, siyasi engel, darbe girişimi, Anayasal değişiklik, katliamlar gibi yaşanan pek çok olumsuz duruma rağmen iradesini ortaya koyan bir dinamikten söz etmemiz gerek. Yorulan ama yılmayan bir irade, şunun için mücadele ediyor: Temsil ve söz hakkı. Bu elbette 'umut bitmedi' diyor.”

Çoğunluğunu milliyetçi-muhafazakar-eril hattın oluşturduğu yeni Meclis'e rağmen eğer hala umut varsa, bunu yorulmak bilmeyen toplumsal muhalefete ve muhalif siyasi hareketlere borçluyuz. Nitekim AKP ile MHP'nin oluşturduğu Cumhur İttifakı oyların yüzde 53'ünü alırken, [seçimden önce LGBTİ+ hakları için mücadele vereceğini imzaladığı taahhütname ile duyuran 50 adaydan yalnızca 16'sı vekil olabildi.](#)

Meclis'teki kadın sayısı 96, fakat bunun 49'u AKP'den. [MHP'nin Konya'dan çıkardığı ilk kadın vekil olan Esin Kara, yaptığı ilk açıklamalardan birinde cinsel şiddet faileri için idam cezası talep etti.](#) İdam cezası tartışması darbe girişiminden beri yoğun olarak tartışılan ve toplumu kutuplaştırıp milliyetçi hisleri körüklemek amacıyla bilinçli olarak öne sunulan bir konu.

Fakat şiddeti önlemenin yolunun, şiddeti şiddet ile cezalandırmak olması oldukça kaygan bir zeminde duruyor. [2 Temmuz günü, 18 gündür kayıp olan 4 yaşındaki Leyla Aydemir'in](#)

[bedenin bulunması, idam ve hadım cezası tartışmalarını yeniden alevlendirdi](#). AKP'ye yakınlığı ile bilinen yazar Ömer Turan, aynı gün bir tweet yazarak, idam cezasının cinsel şiddet faillerinden ziyade kimler için tehlike teşkil edeceğini ortaya koymuş oldu: ["Daha iki gün önce LGBT yürüyüşü niye yasaklandı diyenler Leyla vahşice katledilen küçük kızımız için bugün ağlamasın. Gerçek azmettiriciler sınırsız cinsel özgürlüğü savunanlardır."](#)

Yeni Meclis'in sivil toplumun taleplerine nasıl yanıt vereceği sorusu Sibel Yüklükleri'ni huzursuz eden unsurlardan biri: "Üzülerek söylesek, her sözü kanun hükmünde olan yönetime karşı parlamentoda verilecek her mücadele, sivil toplumun da basın da geleceğini belirleyen faktör olacak. Tek adam yönetiminin kendini gösterdiği iki buçuk yılda her şeye rağmen mücadele eden sivilin ve sokağın direnişi, demokrasiyi hayal olmaktan çıkaran büyük öneme sahip; ancak siyasi arenadaki temsiliyeti de geleceği açısından büyük önem taşıyor. Türkiye karanlık bir dehliz gibi, çıkışı görmek için biraz daha ilerlememiz lazım."

"Birçok kişi ülkeyi terk edecek"

Esra Ece Kutlu, 35 yaşında İstanbullu bir trans kadın ve LGBTİ+ ve barış aktivisti. Esra Ece, gündelik taciz, şiddet ve maddi sıkıntılar gibi sorunların, hak ve özgürlük mücadelesini geri planda bıraktığından bahsediyor: "Şu an için en büyük önceliğimiz hayatta kalmak."

Esra Ece, LGBTİ+'ların her toplumun ötekileri olduklarını hatırlatıyor ve bunun sorunların katlanmasına yol açtığının altını çiziyor: „2016'da Hande Kader vahşice katledildiğinde bu toplumda çok da büyük bir tepkiye yol açmadı. Failler hala bulunmadı. Bu gibi olaylar yüzünden birçok insan ülkeden gitmenin yollarını arıyor. Son seçim sonuçlarının ardından ülkeden göçün artacağını düşünüyorum. Bir diğer seçenekse kalıp direnmek. Bunun içinse kendimize yeni alanlar açmamız gerekiyor. Faşizm böl parçala yönet diyorsa, biz de kalıp birarada mücadele etmeliyiz."

"Sistemin yeni düşmanlara ihtiyacı var"

Moda tasarımcısı ve LGBTİ+ aktivisti Barbaros Şansal, Erdoğan ve AKP'nin önce özgürlük makyajı yapacağı görüşünde: "Ahmet Altan'ın serbest bırakılmasını başka şekilde yorumlamak mümkün değil. Fakat şu anki sistemin devamlılığı sürekli yeni düşmanlar yaratmadan sürdürülemez." Röportaj esnasında Berlin'de bulunan Şansal, kutuplaşan toplumların daha kolay yönetilip manipüle edilebildiğinden bahsediyor, ve kutuplaşmayı sağlamanın en kolay yolunun, devamlı olarak yeni düşmanlar yaratmak olduğunu söylüyor. Şansal'ın ifadelerine katılmamak elde değil: AKP ve Erdoğan, LGBTİ+'ları sürekli olarak hedef gösterip düşman ilan ederek polis şiddetini ve kültürel etkinliklerinin dahi yasaklanmasını meşrulaştırıyor, ya da açık LGBTİ+ kimlikli vekil çıkaran ilk siyasi parti olan HDP'yi bu gerekçe ile itibarsızlaştırıyor.

Şansal da hak mücadelesinin sürdürülebilmesi için LGBTİ+'ların yeni alanlar yaratması gerektiği görüşünde: "Gezi'den sonra gerçekleşen Onur Yürüyüşü'ne 70 bin kişi katıldı. Bu net mesaj iktidar sahiplerini korkuttu ve bu sebeple sonraki yıllarda yürüyüşü yasakladılar. Fakat tüm yollar kapanınca yeni yollar açmaktan başka seçenek de kalmıyor. Daha yaratıcı olmalı, yeni stratejiler geliştirmeliyiz ki şunu söyleyebilelim: "Buradayız ve hiçbir yere

gitmiyoruz.”